

Hav- og Vandmiljø
J.nr. 2023-116728
Ref. sushj, laewj m.fl
Den 22. januar 2024,
opdateret 8. juli 2024

Retningslinjer for hvornår et miljøtiltag eller et vand-, natur- eller skovprojekt vurderes at bidrage til implementering af vandrammedirektivet

Et landbrugsareal kan være berettiget til grundbetalingⁱ under artikel 4, stk. 4, litra c, i), (Rådets Forordning (EU) 2021/2115), såfremt der er et direktivimplementerende vand-, natur- eller skovprojekt, som betyder, at landbrugeren er direkte forhindret i at overholde de normale støttebetingelserne under grundbetalingsordningen, typisk kravet om årlig slåning eller afgræsning.

Det er Landbrugsstyrelsen, der administrerer grundbetalingsordningen og herunder undtagelsen i artikel 4, mens det er Miljøstyrelsen (MST), som vurderer, om et projekt bidrager til implementering af vandramme-, habitat- og/eller fuglebeskyttelsesdirektivet. Nærværende retningslinjer angiver, hvornår et projekt vurderes til at medvirke til implementering af EU's vandrammedirektivⁱⁱ.

For at et projekt vurderes at bidrage til en implementering af vandrammedirektivet og rent vandmiljø, skal projektet beskytte og forbedre vandøkosystemers tilstand, fx ved at reducere udledningen af næringsstoffer (kvælstof (N) og/eller fosfor (P)) og evt. pesticider til vandmiljøet og herved bidrage til at forbedre den økologiske tilstand i målsatte vandløb, søer eller grundvand. Samtidig skal der være et identificeret indsatsbehov i vandområdeplan 2021-2027 (VP3)ⁱⁱⁱ.

I vandområdeplanernes bilag 1 er angivet indsatsbehov til kystvande, mens der i bilag 2 er angivet indsatsbehov til søer. Derudover er der i "Indsatsbekendtgørelsens"^{iv} tabel 1 listet samtlige vandløbsindsatser. I forhold til grundvand henvises til kortlægning af de nitratsfølsomme indvindingsområder (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder (SFI)^v.

I vurderingen lægger MST vægt på, at der med projektet sker en ændring af arealudnyttelsen af længere varighed. Ved længere varighed ses på, om bindingen er minimum 5-10 år eller evt. permanent ved tinglysning eller lysning af fredskovpligt. De miljøtiltag, der kan komme i betragtning, er fx etablering af vådområder, udtagning af kulstofrige lavbundsarealer, skovrejsning, vandløbsrestaurering, der omfatter inddragelse af landbrugsjord, eller andre tiltag, der bidrager til ekstensivering af tidligere intensivt udnyttede landbrugsarealer. Derudover skal der være anvendt et dokumenteret virkemiddel, der bidrager til reducere påvirkning med næringsstoffer og/eller forbedrer den økologiske tilstand. Ved dokumenterede virkemidler forstås virkemidler, der fremgår af forskningsinstitutionernes virkemiddelkataloger eller anden videnskabelig dokumentation, og hvor effekten er dokumenteret.

Vurderingen baseres på følgende retningslinjer

Mindst et af nedenstående kriterier skal være opfyldt i forhold til placering:

- Der vil med projektet ske en reduktion af N og/eller P, og projektet er placeret i kystvandsdelopland eller inden for en kystvandgruppe med kvælstofindsatsbehov til kyst i VP3, dvs. positivt tal i kolonnerne "Fordelt indsatsbehov 2027" eller "Indsatsbehov-brutto" i bilag 1.1 inden for kystvandsdeloplandet eller inden for kystvandgruppen.
- Der vil med projektet ske en reduktion af P, og projektet er placeret i opland til sø med fosforindsatsbehov i VP3, dvs. positivt tal i kolonnen "Indsatsbehov" i bilag 2.
 - Det forudsættes samtidig, at projektet er etableret i områder, der er drænet, og hvor der er kortlagt risiko for tab af fosfor via makroporer eller vanderosion. Der tages udgangspunkt i fosforrisikokortlægningens to risikokort:
 - Risiko makroporeafstrømning (middel, middelhøj eller høj)
 - Fosforerosion fra markareal til overfladevand (>0,5 kg P/ha = gul, orange eller rød).

- Der vil med projektet (typisk skovrejsning) ske en reduktion af kvælstof eller pesticider. Projektet skal overlappes med mindst 2/3 med enten ”Nitrattfølsomme indvindingsområder” (NFI) eller ”Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder” (SFI).
- I projektet indgår en vandløbsindsats, som er beskrevet i indsatsbekendtgørelsens tabel 1, og som har en fysisk påvirkning af landbrugsarealer.

Derudover lægges vægt på følgende kriterier

- Der skal anvendes et dokumenteret virkemiddel, hvor effekten er beskrevet i forskningsinstitutionernes virkemiddelkataloger eller anden videnskabelig dokumentation^{vi}.
- Der må som udgangspunkt ikke anvendes gødning og/eller pesticider med undtagelse af evt. behandling i etableringsfasen ved skovrejsning.
- I projektet indgår en ekstensivering af arealanvendelsen af længere varighed (minimum 5-10 år eller permanent ved tinglysning eller ved lysning af fredskovpligt).
- Arealet skal have været i landbrugsmæssig drift i perioden fra 2007 til, projektet er påbegyndt. Ved landbrugsmæssig drift forstås, at arealerne har været anvendt til erhvervsmæssig dyrkning af afgrøder eller husdyrhold. Landbrugsjorden skal have bidraget til indkomsten for den, der drev jorden. Prydvækster, frugtplantager, skovlandbrug, pyntegrønt, juletræer, energiafgrøder og lignende bevoksning anses ikke for skov og disse anses derfor som landbrugsmæssig drift.
- Såfremt der er tale om konvertering af ovenstående flerårige afgrøder til skovdrift, skal der foreligge en konverteringsplan, der beskriver de tiltag, der er påtænkt for at konvertere arealet til egentlig skovdrift.
- For skovrejsning gælder, at projektet som udgangspunkt skal leve op til samme kriterier, som gælder for ”Tilskud til privat skovrejsning” eller de kriterier, der er givet af de fondsfinansierede ordninger til klimaskov, herunder krav til etablering af skovbryn og diversitet i beplantningerne og anvendelse af hjemmehørende arter. Hvis tilplantningen afviger væsentligt, skal der redegøres herfor.
- Ny skovrejsning skal udgøre mindst 0,5 ha og med en bredde på mindst 20 meter for at blive betragtet som skov. Undtaget herfra er beplantninger som sker i tilknytning til eksisterende beplantninger.
- Hvis der i forbindelse med projektet etableres nye søer eller vandhuller, skal der foreligge en beskrivelse af, hvordan de pågældende søer eller vandhuller er etableret, herunder tilløb/afløbsforhold og sikring af, at der ikke sker påvirkning af nærliggende vandforekomster (både overfladevand og grundvand).
- Projektet præcise afgrænsning skal være angivet på kort.
- Derudover gælder, at projektet ikke må have været fysisk færdig etableret før d. 31-12-2007. Vurderingen baseres på oplysninger fra ansøger sammenholdt med relevante ortofoto.

ⁱ Grundbetaling er den direkte landbrugsstøtte med ophæng i EU-forordning nr. 2021/2115

ⁱⁱ [EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger](#)

ⁱⁱⁱ [Vandområdeplaner 2021-2027 \(VP3\)](#)

^{iv} [Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter \(Bek. Nr. 797 af 13/06/2023\)](#)

^v [Følsomme indvindingsområder \(NFI og SFI\) - se under fanen udpegede drikkevandsressourcer](#)

^{vi} [N-virkemiddelkatalog](#) og [P-virkemiddelkatalog](#)